

Een regionaal museum met internationale allure

Truus Gubbels

Op 28 november 1854 werd het Provinciaal Museum van Drentse Oudheden geopend met een bezit dat in één enkele kast paste. Meer dan 150 jaar later telt de collectie van het Drents Museum, gevestigd te Assen, meer dan 85.000 voorwerpen en heeft het een publieks- en tentoonstellingsruimte van maar liefst 5000 vierkante meter. Jaarlijks trok het museum de afgelopen jaren tussen de 80.000 en 100.000 bezoekers vanuit alle windstreken, aantallen waarvoor de nu beschikbare ruimte te kleinschalig is. In 2008 waren er zelfs meer dan 380.000 bezoekers, bijna zes keer het totaal aantal inwoners van de stad, grotendeels te danken aan de tentoonstelling 'Het Terracotta Leger van Xi'an, schatten van de eerste keizers van China', die zeven maanden lang te zien was en waarvoor het publiek in de rij stond. De tentoonstelling was zo succesvol dat het museum alweer onderhandelt over een vervolg. Overigens maakte de expositie deel uit van een bijzonder succesvol samenwerkingsproject onder de titel 'GoChina! Assen-Groningen', waarbij in het Groninger Museum eigentijdse Chinese hedendaagse kunst te zien was, onder andere van Ai Weiwei, vergezeld door een archeologische tentoonstelling van bronzen objecten uit Shanghai.

In het collectiebeleid van het Drents Museum zitten vier 'speerpunten', aldus conservator Jan Jaap Heij, die ook in de vaste opstelling – die overigens de komende jaren, in relatie tot plannen voor een nieuwe vleugel in het museum, drastisch vernieuwd zal worden – naar voren komen. Het betreft (Drentse) archeologie, provinciale kunst- en cultuurgeschiedenis, Nederlandse beeldende kunst en kunstnijverheid tussen 1885 en 1935 en hedendaagse figuratieve kunst.

In de provincie zijn veel vondsten uit de steen- en bronstijd gedaan. Ook uit de Romeinse tijd zijn bij opgravingen talrijke objecten gevonden. De archeologische collectie van het museum, met onder andere topstukken als het veenlijk van het meisje van Yde, de oudste boot ter wereld en – een van de laatste aanwinsten – een neanderthaler vuistbijl, wordt nog regelmatig aangevuld, met name vanuit de opgravingen in Drenthe en heel af en toe via aankopen. Mede dankzij dit deel van de collectie, vaak de basis van (internationale) tentoonstellingen, is het museum in Nederland een van de belangrijkste op dit terrein, aldus de conservator.

Het kunst- en (cultuur)historische onderdeel van de collectie, dat met name Drenthe maar ook de aangrenzende gebieden betreft, is vrij volledig en wordt daarom mondjesmaat aangevuld, met name via schenkingen. Het is een verzameling voorwerpen die betrekking hebben op de cultuur en geschiedenis van de provincie, zoals Drentse klederdracht en zilver en ook gereedschappen voor landbouw en ambacht, die in zes stijlkamers worden gepresenteerd. Maar het schilderij *De Turfschuit* uit 1883, één van de zeven werken die Vincent

Truus Gubbelsis redacteur van *Boekman*

www.drentsmuseum.nl

van Gogh in Drenthe gemaakt heeft, is eveneens onderdeel van dit deel van de collectie. Het museum wil met deze deelverzameling zijn 'wortels' in de regio nadrukkelijk niet vergeten, maar de aandacht daarvoor komt niet zozeer tot uiting in tentoonstellingen als wel in de (traag wisselende) vaste presentatie van onderdelen van de collectie.

Een derde accent ligt op Nederlandse beeldende kunst en kunstnijverheid uit eind negentiende begin twintigste eeuw. Deze deelcollectie krijgt aandacht in tentoonstellingen en wordt actief aangevuld via gerichte aankopen, voor zover financieel mogelijk, maar ook via actieve verwerving van bruiklenen van andere musea en het Instituut Collectie Nederland. Deze unieke collectie bestaat onder andere uit werken van Chris Lebeau en Jan Toorop, maar ook van een groot aantal minder bekende kunstenaars van wie bijna nergens werk wordt verzameld.

Ten slotte bestaat een deel van de collectie uit hedendaagse figuratieve kunst, vooral (maar niet exclusief) uit Noord-Nederland. Op dat gebied worden tentoonstellingen georganiseerd en soms ook aankopen gedaan. Eind 2008/begin 2009 was er in dat kader bijvoorbeeld een expositie van schilderijen, werken op papier en objecten van Wout Muller (1946–2000) uit de 'Noordelijke school', waarvan ook kunstenaars als Henk Helmantel en Matthijs Röling deel uitmaken, en een grote overzichtstentoonstelling van drie generaties figuratieve schilders uit de zogenaamde Leipziger Schule uit Duitsland. Deze deelcollectie wordt actief aangevuld voor zover er financiële middelen voor zijn. Het Drents Museum is, volgens Heij, het enige museum in Nederland dat dit soort kunst op deze schaal verzamelt en exposeert. En hij zegt dat het publiek laat blijken dit te waarderen – ook vanuit de omringende landen. Het plan is om in de toekomst vaker vergelijkbare kunst uit het buitenland te tonen.

In de loop van de jaren is het huidige gebouw te klein geworden voor de wensen en mogelijkheden van het museum, zoals de groot-schalige internationale exposities als die van het terracottaleger, die zeker niet meer dan een à twee keer per jaar georganiseerd kunnen worden, maar natuurlijk wel voor flink wat inkomsten zorgen. Omdat ze steeds theatrale, omvangrijker en spectaculairder worden, trekken ze enorm veel publiek. Uit publieksonderzoek blijkt dat 70 procent daarvan speciaal daarvoor naar het museum komt (en niet omdat men alleen toevallig in Drenthe op vakantie is), waarvan weer circa 60 procent van buiten Noord-Nederland afkomstig is. Om deze toeloop te kunnen opvangen zijn er door Erick van Egeraat associated architects plannen gemaakt voor een nieuwe vleugel, die in 2011 zal worden gerealiseerd. Daarmee kan het museum de lat van zijn ambities nog hoger leggen, zowel qua tentoonstellingsprogrammering als qua publieksbereik, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal.